

Bestyrelsers arbejde

Det skal ikke være nogen hemmelighed, at vi desværre tit og ofte i PL's sekretariat modtager henvendelser fra medlemmer, der mener at deres bestyrelse i grundejerforeningen har sat sig over vedtægten og generalforsamlingerne.

Når vi går i dybden med de forskellige emner, ser vi desværre også ofte, at det rent faktisk synes at være tilfældet.

Som det er gået igen i mange af vore artikler i Mit Hus, bør det primære fokus være på en forenings formål. Eller som vi ynder at udtrykke det: Formål, formål, formål.

Heri ligger ikke blot en løftet pegefinger i forhold til bestyrelser men også i forhold til generalforsamlinger som helhed.

Man kan kun træffe lovlige beslutninger på generalforsamlinger, hvis denne er lovligt indvarslet og såfremt afstemningspunktet ligger indenfor foreningens formål.

(Der er selvfølgelig altid den undtagelse, at hvis man kan få positivt tilsagn fra samtlige foreningens medlemmer (og dermed ikke kun de, der er mødt op), kan man stort set hvad som helst. Men så får man typisk også et tinglysningsproblem, hvis ændringen skal beskyttes i forhold til kommende erhververe af ejendom i foreningens område)

Sørg derfor for at få fuld klarhed over en forenings formål... og vi har desværre en del gange set, det ikke nødvendigvis er således, at det, der står i vedtægten stemmer helt overens med, hvad det f.eks. er fastsat til i områdets lokalplan, der jo er basis for foreningens dannelse. Og hvis dét er

tilfældet, kan man have rodet sig ud i nogle problemer.

I det følgende bringer vi en lidt længere artikel omkring bestyrelser og deres arbejde.

Vi håber hermed at kunne bringe lidt større fokus på en række hovedpunkter plus lidt gode råd omkring, hvad en bestyrelse kan eller ikke kan, så de, der måtte være lidt på kant med vores artikels indhold, har en mulighed for at undgå/imødegå for mange problemer.

Bestyrelsens arbejde

Bestyrelsen i en forening forestår den daglige ledelse med de tidligere nævnte begrænsninger i forhold til foreningen lovgivning, vedtægten bestemmelser og generalforsamlingens lovlige beslutninger (der som nævnt skal ligge indenfor foreningens formål). Disse forhold afgrænser bestyrelsens mandat (se i øvrigt afsnittet Mandat eller ej)

En bestyrelse kan som udgangspunkt kun arbejde indenfor sit mandat. Undtagelsen er "nødret", men herom senere.

Dette betyder derfor, at såfremt der dukker "noget" op (en arbejdsopgave eller problemstilling) der ikke ligger indenfor bestyrelsens mandat, må bestyrelsen afvise at beskæftige sig med dette, evt. indtil den har fået det nødvendige mandat fra generalforsamlingen.

Som bestyrelsesmedlem skal man passe meget på ikke at lade sit gode hjerte løbe af med sig og blande sig i forhold, som man ikke burde beskæftige sig med, idet man kan risikere at bringe sig selv eller bestyrelsen i en situa-

tion, hvor man påtager sig selv eller bestyrelsen et personligt ansvar, som man måske ikke forsikringsmæssigt er dækket for.

Dukker der sådanne opgaver/problemstillinger op er det helt naturligt, at en bestyrelse tilkendegiver, at "jo, vi kan godt se, at der er et problem, men nej, bestyrelsen vurderer, at det ikke er vores opgave at gøre noget ved det".

For at beskytte en forenings bestyrelse mod at komme i en situation, hvor den uforvarende pådrager sig et ansvar, bør generalforsamlingen sørge for, at der tegnes en bestyrelses- og ledelsesansvarsforsikring. Dækning er dog som udgangspunkt betinget at, at pådragelsen af ansvar ikke er sket som følge af "ond tro"... altså at man i bestyrelsen har handlet mod bedre vidende.

Medlemmer af bestyrelser skal altid se meget nøje på:

- Hvad er foreningens formål
- Hvad fremgår af vedtægten
- Hvad ligger der af lovlige beslutninger

Indkaldelser

Det er bestyrelsen, der har ansvaret for, at indkaldelser til generalforsamlinger samt de papirer, der skal udsendes samtidig, bliver afsendt rettidigt til medlemmerne jf. vedtægten. Se nærmere om indkaldelser under punktet "Generalforsamling".

Fortsættes på næste side >>

Medlemsliste

Bestyrelsen fører en liste over foreningens medlemmer.

Det er medlemmerne, der har pligten til at sørge for at underrette bestyrelsen om eventuelle ejer- og adresseskift, således at foreningen kan fremsende indkaldelse, informationer mv. til den ejer af huset, der kan udøve medlemsrettighederne.

Hvis et medlem er fraflyttet sin ejendom af den ene eller anden årsag uden at oplyse ny postadresse, kan foreningen i mangel af andre informationer blive nødt til at fremsende til foreningsadressen og vil derfor ikke kunne mødes med en indsigelse i forhold til dette på en generalforsamling.

En medlemsoversigt bør ikke uden udtrykkelig accept fra de enkelte medlemmer offentliggøres hverken på foreningens hjemmeside eller distribueres. Det vil kunne ses som en krænkelse af persondatalovgivningen, privatlivets fred og være specielt problematisk, hvis foreningen på denne måde endda kommer til at krænke personer, der har navne- og/eller adressebeskyttelse.

Husk i øvrigt, at man aldrig bør opbevare nogle former for persondata, som foreningen ikke har nogen direkte praktisk brug for.

Bestyrelsens størrelse

Der er ikke overordnede regler for, hvor mange medlemmer, der skal til for at udgøre en bestyrelse i en forening. Dette afhænger som udgangspunkt af, hvad der er beskrevet i foreningens vedtægt.

Det kan nævnes, at der i helt små foreninger tit ses, at alle medlemmerne er en del af bestyrelsen (så slipper man jo også for at vælge), mens man i meget store foreninger kan se en bestyrelse på f.eks. 7-9 medlemmer. Spændvidden er stor, men det giver også plads til en advarsel mod for store bestyrelser, idet mange foreninger kan skrive under på, at det kan være svært at få medlemmerne til at melde sig som kandidater, hvorfor man kan stå med store problemer ved personvalg på en generalforsamling. Generelt kan siges, at jo større en bestyrelse en forening har, jo større problemer vil man kunne forudse at få i forhold til at få valgt en bestyrelse.

En gyldig løsning på sådanne problemer er, at foreningen ved at ændre sin vedtægt kan nedsætte antallet af medlemmer, der skal vælges til bestyrelsen.

En bestyrelse bør dog aldrig være på mindre end tre personer. Der bør dels være en adskillelse af funktionerne "formand" og "kasserer" (af hensyn til kontrollen i foreningen) og dertil bør der være mindst et medlem mere, således at der kan træffes flertalsafgørelser i bestyrelsen (hvilket logisk kræver et ulige antal medlemmer i bestyrelsen).

Valg af bestyrelsesmedlemmerne sker på generalforsamlingen og kan enten være et antal medlemmer, der så efterfølgende selv fordeler "rollerne" i bestyrelsen ("bestyrelsen konstituerer sig selv"), eller det kan ske ved, at der sker direkte valg til nogle af posterne (f.eks. direkte valgt formand og evt. kasserer).

Ingen tvang

Det er meget væsentligt at holde sig for øje, at man ikke kan tvinge medlemmer til at lade sig vælge til en bestyrelse. Det er set ofte, at foreninger gennem vedtægten forsøger at indføre en slags tur-

nusordning, men i praksis holder dette altså ikke, uanset hvad der måtte fremgå af vedtægten.

Tilsvarende kan man heller ikke tvinge et bestyrelsesmedlem til at blive i en bestyrelse i hele den periode, som vedkommende er valgt for. Et bestyrelsesmedlem kan med andre ord udtræde, når vedkommende selv ønsker det.

Suppleanter

Det er for at tage højde for et eller flere manglende medlemmer af en bestyrelse, man oftest også vælger suppleanter til en bestyrelse.

Selvsupplerende

Hvis en bestyrelse kommer i den situation, at den kommer til at have for få bestyrelsesmedlemmer i forhold til vedtægtens bestemmelse – altså der afgår for mange bestyrelsesmedlemmer, og der er ikke suppleanter nok – kan spørgsmålet om selvsupplering rejse sig.

Selvsupplering betyder, at bestyrelsen af egen drift finder andre medlemmer i foreningen til at besætte de ledige bestyrelsesposter og altså uden, at der er sket valg af disse personer på en generalforsamling.

Hvis en bestyrelse skal kunne selvsupplere, vil det kræve en bestemmelse herom i vedtægten. Er der ikke en sådan bestemmelse, er eneste alternativ at indkalde til en ekstraordinær generalforsamling.

Hvis bestyrelsen har adgang til at supplere sig selv, vil sådanne indtrædende medlemmer kunne fungere indtil førstkommande generalforsamling, hvor bestyrelsesposten så er på valg for så vidt det eventuelle restmandat.

Hvis der med andre ord er tale om, at et bestyrelsesmedlem er afgået 1 år før tiden (det normale mandat er f.eks. 2 år), vælger man et nyt bestyrelsesmedlem for det "resterende" år, hvorefter besty-

relsesposten den næste gang igen som normalt vedrører en 2-årig periode. Hermed tilsikres den "normale" skiftevis rotation af bestyrelsen.

Mandat eller ej

Som en opfølgning på den tidligere omtale af bestyrelsens mandat, man det nævnes, at oftere og oftere ses, at foreningers arbejdsområder bliver mere og mere komplicerede, hvilket forøger bestyrelsernes risiko for at træffe beslutninger, der ligger ud over bestyrelsens sædvanlige mandat.

Det er derfor altid væsentligt, at bestyrelser holder tungen lige i munden og er afklaret med, om et beslutningsforhold kan siges at være en del af foreningens daglige drift – og dermed bestyrelsens sædvanlige beslutningskompetence – eller om det må siges at ligge udenfor, hvorved en beslutning vil kræve en generalforsamlings afgørelse.

Rådet i sådanne sager vil altid være, at hvis bestyrelsen på nogen måde føler sig i tvivl, bør man tage en evt. ekstraordinær generalforsamling. Dette gælder også, hvis der er nogen, der uden for bestyrelsen på den ene eller anden måde gør gældende, at man skal overveje en sådan beslutning sammen med en generalforsamling, inden den tages.

Arbejdsudvalg

Baggrunden herfor er, at en bestyrelse kun er et "arbejdsudvalg", hvis funktion er at varetage foreningens/generalforsamlingens vedtægter/beslutninger imellem to generalforsamlinger.

Man skal som bestyrelse derfor være ekstremt påpasselig med at være sikker på sit mandat, og specielt hvis man på den ene eller anden måde kan komme til at binde foreningen og dermed generalforsamlingen længere

end til næstkommende generalforsamling.

Bestyrelsen bør i hver enkelt sag vurdere, om der er truffet lovlige beslutninger på en tidligere generalforsamling, der giver bestyrelsen det fornødne mandat.

Endvidere er det god praksis, at når sådanne mandater omfatter forhold, der tidsmæssigt strækker sig over længere tid end mellem to på hinanden følgende generalforsamlinger, da bør sådanne aftaler omtales subsidiært forlænges på en generalforsamling – også således at baggrunden for sådanne aftaler er i frisk erindring hos nye medlemmer i foreningen samt at det ikke går i glemmebogen for de øvrige medlemmer.

Forebyg kritik

Baggrunden for en meget forsigtig tilgang er, at det altid er meget ubehageligt, såfremt der rejses en berettiget/uberettiget kritik (uanset om det er det ene eller andet) på en generalforsamling af beslutninger, som en bestyrelse har foretaget på egen hånd.

Man skal være opmærksom på, at en ulovlig beslutning kan medføre, at generalforsamlingen rejser krav mod det eller de bestyrelsesmedlemmer, der er ansvarlige for en sådan ulovlig beslutning.

Nødretssituation

En bestyrelse vil nogle gange kunne legitimere en beslutning uden et klart mandat fra en generalforsamling, hvis det er således, at bestyrelsen forinden skriftligt informerer alle medlemmer om sagen og samtidig gør opmærksom på, at såfremt der er nogen, der begærer en ekstraordinær generalforsamling, så vil bestyrelsen afholde en sådan. Men dette vil kun kunne retfærdiggøres, hvis der er tale om mindre spørgsmål

eller sager af meget hastende karakter, der ikke kan afvente, at der indkaldes med de i vedtægten angivne frister. Men en sådan sag skal altid vendes på førstkommande generalforsamling, således at forløbet kan tages behørigt til referat.

Endelig er der de meget sjældne situationer, hvor en bestyrelse kan se sig tvunget til at agere helt og holdent på eget initiativ ud fra et nødretsprincip. Altså hvor en sag har en sådan karakter, at bestyrelsen er nødsaget til at handle her-og-nu for enten at beskytte medlemmernes økonomi eller for at begrænse tabet. En sådan sag skal selvfølgelig også altid vendes på førstkommande generalforsamling, således at generalforsamlingen kan behandle forløbet og forholdet kan tages behørigt til referat.

I sådanne nødretssager er et tab for foreningen ikke automatisk lig et ansvar for bestyrelsen. Bestyrelsen har altid en pligt til at handle efter bedste evne for at begrænse et tab eller et potentielt tab for foreningen, men det kan næppe altid lade sig gøre helt at begrænse et tab. Man må derfor altid se på årsager og konsekvens, forinden man forsøger at gøre et ansvar gældende mod bestyrelsen.

Tredjeparter

Selv om en bestyrelse står i en forhandlingsposition med en tredjepart, kan dette sjældent retfærdiggøre, at en bestyrelse undlader at inddrage medlemmerne i beslutningen, såfremt forholdet kan siges at have konsekvenser for foreningens økonomi.

Er der tale om kontraktmæssige aftaleforhold med tredjepart, anbefales det, at man på generalforsamlingen tillige undersø-

ger, om forholdet er af en sådan karakter, at bestyrelsen tillige skal have mandat til at antage en advokat til at gennemse kontrakten i forhold dels til umiddelbare/langsigtede konsekvenser, men også i forhold til force majeure. Endvidere bør bestyrelsen søge at opnå så bredt et mandat som muligt, således at man ikke blokeres i evt. forhandlingssituationer ved blot den mindste ændring af omstændighederne.

Informationsspredning

Det er bestyrelsen, der samlet beslutter, hvor mange informationer, medlemmerne bør have i det daglige. Bestyrelsen kan dog aldrig tilbageholde oplysninger i forhold til generalforsamlingens beslutninger. Et godt informationsniveau kan i øvrigt spare lang tid på selve generalforsamlingen.

I selve bestyrelsen skal der selvfølgelig være fuld åbenhed om alle forhold, der vedrører foreningen. Dette kan f.eks. være i forhold til økonomi, projekter, eller hvad der sker i de sær-/underudvalg, der måtte være.

Tavshedspligt

Selv om der ikke fremgår noget specifikt af foreningsretten om fortrolighed mv., således som det f.eks. gør af Selskabslovgivningen, må man som bestyrelsesmedlem arbejde ud fra, at man ser sig underlagt tavshedspligt. Hvad der drøftes i bestyrelsen holdes derfor som udgangspunkt i bestyrelsen.

Dette er også for det enkelte bestyrelsesmedlems eget vel, idet denne gennem åbenmun-

dethed risikerer at komme til at krænke medlemmer eller for den sags skyld lovgivningen om GDPR. Det bør også være ud fra en sådan betragtning, at medlemmer skal kunne henvende sig til bestyrelsen også om egne personfølsomme forhold, uden at dette risikerer at blive almindeligt udbredt i foreningen.

De informationer, som bestyrelsen beslutter at udsende, bør ske på baggrund af en bestyrelsesbeslutning. Bestyrelsesmedlemmer bør med andre ord ikke ellers afsløre, hvad der drøftes på møderne, eller hvem der måtte mene hvad, udenfor bestyrelsens rammer. Enhver frigivelse af information fra bestyrelsens side skal ske med respekt for evt. personfølsomme forhold og GDPR lovgivning.

Vil man sikre sig, at bestyrelsesmedlemmer agerer med fortrolighed/tavshedspligt, kan det f.eks. præciseres i bestyrelsens forretningsorden (eller for den sags skyld i vedtægt, selv om det vil virke lidt akavet).

Illoyalitet

En manglende overholdelse er ikke som sådan strafsanktioneret, men må anses som illoyalt overfor den øvrige bestyrelse og medfører en større risiko for, at der rejses et mistillidsvotum på en generalforsamling.

Kommer et bestyrelsesmedlem til at krænke andre i Straffelovens forstand (bagvaskelse, krænkelser af privatlivets fred etc.), vil det være op til de pågældende krænkede at overveje selv at rejse en sag, men en bestyrelse kan ikke gøre dette på de krænkedes vegne.

Ud over at henvise et spørgsmål om illoyalitet til en generalforsamlings afgørelse er det ikke ellers muligt for en bestyrelse at slippe af med et illoyalt bestyrelsesmedlem (med mindre valgperioden står for udløb, og vedkom-

mende efter en evt. debat ikke genvælges).

Inhabilitet

Nu vi kan siges at være ved emnet, bør vi nok også lige se på spørgsmålet om inhabilitet.

I forhold til bestyrelsens opgaver må der antages at gælde et inhabilitetsprincip. Dette kan efter omstændighederne indebære en udelukkelse af bestyrelsesmedlemmet fra at deltage såvel i bestyrelsens forhandlinger som i bestyrelsens afstemninger i sager, hvor bestyrelsesmedlemmet kan siges at have en væsentlig særinteresse.

Afgørende for, hvornår der er tale om en væsentlig særinteresse, er hvorvidt vedkommendes deltagelse må antages at kunne stride mod foreningens interesser. Dette kan f.eks. være tilfældet, når der skal træffes beslutninger angående konkrete aftaler med eller søgsmål mod et bestyrelsesmedlem eller tredjemand, som bestyrelsesmedlemmet har et væsentligt interessefællesskab med. Det kunne f.eks. være en slægtning.

Hvis der måtte være en sådan risiko – eller det med en vis rimelighed må forventes at kunne udlægges på en sådan måde af medlemmerne på en generalforsamling – bør vedkommende gå udenfor døren, mens sådanne spørgsmål drøftes og afgøres af den øvrige bestyrelse.

Hvis det bliver nødvendigt for at få en afstemning i det pågældende spørgsmål, kan bestyrelsen overveje at indkalde en suppleant til dette punkt i stedet for det medlem, der har måttet gå udenfor døren.

Bestyrelsesmedlemmer bør være meget opmærksomme på at sørge for at oplyse om forhold, der potentielt måtte kunne tolkes som inhabilitet – også i de tilfælde, hvor den pågældende selv måtte have tvivl om, at dette er

tilfældet.

Det er og bliver bestyrelsen selv, der afgør, om der er tale om inhabilitet i det pågældende tilfælde, men igen skal der opfordres til, at det sker ud fra en betragtning om, at bestyrelsen står til ansvar overfor generalforsamlingen. Én ting er, hvordan bestyrelsen vurderer et forhold – en anden ting hvordan omverdenen kan tænkes at vurdere forholdet.

Vi ynder at opfordre til, at en bestyrelse håndterer sådanne spørgsmål efter et "Better-safe-than-sorry-princip". Hellere vurdere en potentiel inhabilitet én gang for meget end én gang for lidt. Hellere en gang for meget udenfor døren end en gang for lidt. At måtte gå udenfor døren er jo ikke et spørgsmål om at blive sat i skammekrogen, men om at

GDPR-persondatabeskyttelse

Et eksempel på nye forpligtelser, som en bestyrelse i en forening er underlagt, er det nye regelkompleks omkring persondatabeskyttelse, GDPR. Ud over at vi tidligere har omtalt, at man bør tænke grundigt over hvilke oplysninger, man registrerer på medlemmer, samt hvilke oplysninger, man gør tilgængelige og i hvilken form, så er der en række grundlæggende opgaver, som bestyrelsen tillige skal varetage.

Ifølge lovgivningen skal foreningen "udnævne" en såkaldt "GDPR-ansvar", der i spørgsmål omkring persondata skal være medlemmernes bindeled til bestyrelsen og ligeledes Datatilsynets kontaktperson i forhold til bestyrelsen. Altså en kontaktperson.

Foreningen (bestyrelsen) skal sørge for, at medlemmerne modtager en såkaldt "Privatlivspolitik", der kort sagt er en beskrivelse af, hvilke oplysninger foreningen registrerer, hvorledes man anvender disse oplysninger og

hvorledes medlemmerne kan få ændret/slettet sådanne oplysninger. Heri skal fremgå, hvem bestyrelsen har udpeget som GDPR-ansvarlig.

Denne privatlivspolitik skal også forefindes hos bestyrelsen i skriftlig form (indsat i mappe). Det er altså ikke tilstrækkeligt at opbevare denne elektronisk.

Bestyrelsen skal også udforme en "Persondataforordning", der i ord indeholder en beskrivelse af den interne behandling af personoplysninger i foreningen. Skal tillige forefindes i skriftlig form (indsat i mappe)

Herudover skal bestyrelsen udforme en såkaldt "Hændelseslog" (indsat i mappe). En hændelseslog benyttes til at notere eventuelle brud på persondatabeskyttelse, herunder hvem, hvad, hvornår og hvordan man har håndteret forholdet.

Har foreningen ansatte skal der udarbejdes et dokument om "Dataansvar og privatlivspolitik" gældende for ansættelsesforholdet. Dette svarer stort set til Privatlivspolitikken i forhold til medlemmerne, men de data, som foreningen administrerer ved et ansættelsesforhold, vil typisk være noget mere omfattende, da der sker lønbehandling mv.

Endelig bør bestyrelsen sørge for at tilsikre, at personer, der udtræder af bestyrelsen, ikke længere råder over materiale om bestyrelsens arbejde og de øvrige medlemmer. Hertil kan evt. benyttes en "Tro og love erklæring". Husk blot, at data ikke forsvinder med underskriften af et stykke papir!

Forslag til udformning af en række af ovennævnte dokumenter kan ses på PL's hjemmeside, www.parcelhus.dk, under menupunktet (...fanfare...) "Persondatabeskyttelse", hvor man også kan læse mere om emnet. Herudover henvises til Datatilsynets hjemmeside, www.datatilsynet.dk.

Hvis jeres forening ikke allerede har fået disse dokumenter på plads, så gå ikke i panik. Der er stort set tale om et "engangsarbejde". Når det først er på plads, følger kun mindre opdateringer.

Men husk at få det lavet. Grundejerforeninger slipper ikke for et hak i tuden, hvis Datatilsynet kommer på besøg, og man ikke har styr på sagerne.